

Изх. № 1178/28.01.2022 г.

- 1.
2. **Становище на Екологично сдружение „За Земята“ и „Грийнпийс“ - България относно законопроект за изменение на Закона за опазване на околната среда с № 47-102-01-3 от 03.12.2021 г.**

Излагаме настоящото становище по законопроект за изменение и допълнение на Закона за опазване на околната среда с № 47-102-01-3 от 03.12.2021 г. („ЗИД ЗООС“). С § 8, § 9 и § 13 от ЗИД ЗООС се предлага да се отменят ал. 4 и 5 на чл. 88 ЗООС, изречение второ в ал. 10 и ал. 11 на чл. 93 ЗООС и ал. 9 и 10 от чл. 99 ЗООС. Посочените действащи разпоредби ограничават съдебния контрол върху определени екологични разрешителни спрямо обекти със значително въздействие върху околната среда.

Предложението трябва да бъде подкрепено.

Предложените за отмяна разпоредби ограничават съдебния контрол спрямо следните екологични разрешителни, които касаят инвестиционни предложения („ИП“), техни разширения или изменения, които са определени като обекти с национално значение с акт на Министерския съвет и са обекти със стратегическа важност:

- (i) становища по екологична оценка или решения, с които е преценено да не се извършва екологична оценка (чл. 88, ал. 4 и 5 ЗООС);
- (ii) решения за преценка на необходимостта от ОВОС (чл. 93, ал. 10 и 11 ЗООС);
- (iii) решения по ОВОС (чл. 99, ал. 9 и 10 ЗООС).

С предложените за отмяна разпоредби се ограничава съдебният контрол спрямо тези ИП по следния начин:

- оспорвания спрямо тези ИП се разглеждат само от една съдебна инстанция;
- съдебното производство приключва в 6-месечен срок от подаването на жалбата.

В обобщение, основанията за отмяна на цитираните разпоредби, са следните:

- Разпоредбите бяха приети през 2017 г. без оценка на въздействието и при процедура, която ограничи възможността за участие на обществеността.

- Заложиха се сериозни ограничения върху съдебния контрол спрямо екологичните разрешителни на мащабни проекти, които по презумпция оказват значително влияние върху околната среда.
- Съчетаването на едноинстанционното производство със срок за постановяване на решение до шест месеца от подаване на жалбата ограничава значително ефективния съдебен контрол върху екологични разрешителни на обекти, които по презумпция имат значително въздействие върху околната среда.
- Неспазването на срока на производството може да има негативни последици за професионалното развитие на съдиите и да бъде стимул за неизвършване на важни процесуални действия. Липсата на касационна инстанция премахва възможността подобни пропуски да бъдат поправени.
- Въвеждането на срок за приключване на производството не е съобразено със спецификите по екологични дела, които изискват събиране на доказателства и експертизи в различни сфери на техниката и науката и противоречи на принципите на истинност, равенство и законност в административния процес.
- Тези ограничения имат като резултат неефективен съдебен контрол върху екологичните разрешителни на проекти със значително въздействие върху околната среда. Това е в нарушение на правото на ЕС за опазване на околната среда и международните актове, по които България е страна.
- Противно на твърдяното от поддръжниците на тези разпоредби, ограничаването на съдебния контрол и допускането на проекти, които могат значително да увредят човешкото здраве и околната среда, няма да подобри инвестиционната среда. Политиките на ЕС за преодоляване на икономическата криза ясно показват, че бъдещето е в законодателство, което осигурява достатъчно гаранции за спазване на принципите на правовата държава и демократичните процеси, опазване на околната среда и човешкото здраве. Само такива политики биха могли да смекчат негативните ефекти от кризите, които са резултат от глобалните изменения в климата и загубата на биоразнообразие.

Основанията са развити в повече подробности по-долу.

- 1. Предложените за отмяна разпоредби бяха приети при опорочена процедура и се защитават с мотиви, които противоречат на съвременните реалности и тенденции**

Разпоредбите, чиято отмяна е предложена, са обнародвани в ДВ № 76 от 2017 г. Те бяха приети с противоречиви и на практика липсващи мотиви, при опорочена процедура, която изключи възможността на обществеността да изрази становища, и без реална оценка на въздействието. Президентът на Р България наложи вето върху предложените промени, но въпреки това те бяха приети.

Законопроектът бе предложен от група народни представители и бе приет за краткия период от едва 16 дни от датата на внасянето му (11.07.2017 г.) до гласуването му в пленарна зала на второ четене (27.07.2017 г.). Така на практика законопроект, който не е бил подложен на каквато и да е форма на обществена консултация преди внасянето му в НС, е бил публикуван за броени дни единствено на страницата на НС във ваканционен период.

Мотивите към този законопроект са в оскъден обем от една страница. Основната посочена цел на тези разпоредби е „ускоряване влизането в сила на инвестиционните предложения“. Посочва се и, че не е необходим касационен контрол, след като в процедурата по приемане на акта е осигурено участие на обществеността. Това твърдение е *non sense*, тъй като целта на касационния контрол върху съдебните актове е осигуряване на тяхната правилност и еднакво прилагане на закона, което няма как да бъде заменено от участие на обществеността на етапа на изготвяне на административния акт.

Липсва оценка на въздействието. Не са представени и обсъдени данни относно актовете, които ще бъдат засегнати, въздействието от премахване на касационната инстанция и задаването на срок, в който трябва да бъде приключено първоинстанционното съдебно производство. Не са анализирани алтернативни подходи за постигане на заложената цел - ускоряване на влизането в сила на инвестиционни предложения.

Пороците в процедурата по приемане на законопроекта са изрично посочени и във вето на Президента: *„Изразявам убеждението си, че промени в законодателството, свързано с опазване на околната среда, трябва да се предхождат от широки обществени обсъждания, както повеляват и международните актове, по които Република България е страна (чл. 8 от Конвенцията за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда). Законът за изменение и допълнение на Закона за опазване на околната среда беше приет за 16 дни, считано от законодателната инициатива на народни представители, при съкратен срок за предложения между двете гласувания, при съществени допълнения, направени след започнато второ гласуване. Такива отклонения от нормалното протичане на законодателния процес не следва да се допускат, особено когато се отнасят до правните механизми за опазване на околната среда.“*

Приемане на законодателство при опорочена процедура, което бе станало практика в последните години от управлението на страната ни, нанася сериозни вреди в тъканта на правовата държава, демократичния процес и не на е последно място — на инвестиционната среда. В случая, резултатът е поредното осакатяване на българското екологично законодателство, което създаде предпоставки за реализиране на проекти без преминаване през изискуемите процедури и потенциално значителни вреди за човешкото здраве и околната среда. Тази възможност трябва да бъде премахната от законодателството на още по-голямо основание с оглед на акцента, който настоящите политики на ЕС поставят върху устойчивото развитие, въглеродно-неутралната икономика и политиките, които защитават човешкото здраве и околната среда. Именно това е и позицията, изложена във ветото на Президента: *„Считам, че бързината не може да бъде ценност над законността дори при реализирането на стратегически важни обекти, когато това може да създаде риск от непоправими екологични последици. Основна характеристика на екологичното законодателство е неговата превантивна насоченост, в синхрон с която е съществуващото двуинстанционно съдебно производство при оспорване на актове на компетентните органи по Закона за опазване на околната среда и по Закона за биологичното разнообразие.“*

Припомняме, че именно разпоредбите на ЗООС от 2017 г., чиято отмяна се предлага, са предмет на разглеждане от комитета към Икономическата комисия за Европа на ООН за съответствието им с Конвенцията за достъп до информация, участие на обществеността в процеса на вземане на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда („Орхуската конвенция“). Още през 2018 г. комуникацията срещу тези разпоредби бе резолирана като допустима и в момента се очаква решение по същество дали посочените разпоредби нарушават Орхуската конвенция. Това би могла да е подредбата процедура, по която да се установи, че страната ни нарушава задълженията си по Орхуската конвенция.

В мотивите, изказвани в защита на предложените за отмяна разпоредби, се твърди, че същите целят предотвратяване на злоупотреба с права и стимулиране на инвестиционния процес. Прост анализ доказва, че тези разпоредби нямат потенциала да постигнат тези цели.

Да се твърди, че злоупотребата с право се бори с лишаване от права е отстъпление от стотици години еволюция на демократичен процес и прием за концентрация на власт. Гражданските права и свободи са еманация на демократичното общество и правовата държава. Те са гаранция за прозрачно и устойчиво управление в полза на обществото. Злоупотребата с право може да се контролира посредством прозрачност и ефективност на правораздаването.

Не по-маловажно е, че подобни твърдения за злоупотреба с права, изказвани през последните години, не са подкрепени с проучвания или обективни данни. Принципите на нормотворчеството изискват нормативните промени да стъпват на изследване на социалните, икономическите, екологичните и други ефекти от тяхното прилагане, включително върху малките и средните предприятия, неправителствените организации и гражданите. Обратно на това, подобни необосновани твърдения, които се излагаха в различни форуми през последните години, граничат с обвинение към гражданите.

Едноинстанционното правораздаване се представя като способ за защита на интересите на възложителите. Подобно твърдение не отчита, че в българското право съществуват механизми за гарантиране правата на възложителите при съдебно оспорване. Пример за това е предварителното изпълнение, което може да бъде предоставено дори само в защита на интереса на възложителя (чл. 60, ал. 1, предложение пето АПК). Именно въз основа на предварително изпълнение „Асарел Медет“ ЕАД повече от осем години добива мед, макар поредица от съдебни решения да потвърждават значителното замърсяване на водите в района. ТЕЦ „Бобов дол“ ЕАД години наред гореше, а „Топлофикация - Сливен“ ЕАД продължава да гори отпадъци въз основа на предварително изпълнение на разрешителни, чиято законосъобразност все още не е установена от съда.

Не на последно място, в мотивите в защита на спорните разпоредби се твърди, че ограничаването на правата на гражданите ще доведе до подобряване на икономическата среда. Все повече икономически експерти, както и представители на бизнеса се обединяват около мнението, че краткосрочните финансови стимули и други мерки трябва да подкрепят дългосрочните цели, свързани със смекчаването на климатичните промени и опазването на биологичното разнообразие. С оглед очакваните средства, предвидени за възстановяване от кризата, които ще бъдат осигурени от Европейския съюз, заниженият съдебен контрол е предпоставка за одобряване на проекти, които могат да са в разрез с политиките и законодателството на ЕС и изискването за върховенство на закона. Това може да доведе до блокиране на важни за страната средства и ефектът да е противоположен на търсения.

Продължаващата пандемия показва, че социално-икономическата система, в която живеем, е неподготвена за кризи от този мащаб. Необходимо е инструментите и политиките, които правителството планира и прилага в отговор на предстоящата рецесия, да подготвят обществото ни да посрещне бъдещи екологични кризи – като промените в климата и загубата на биологично разнообразие, а не да ги задълбочават. Достъпът на гражданите до правосъдие по отношение на тези въпроси е пряко свързан с възможността ни пълноценно да защитим правото ни на чиста околна среда, заложено в чл. 55 от Конституцията на Република България. Достъпът до правосъдие по екологични дела е най-важният механизъм за гарантиране на това право.

2. Ограничаването на съдебния контрол противоречи на принципите на законодателството за опазване на околната среда на европейско и международно ниво.

Предложените за отмяна разпоредби противоречат на правото на Европейския съюз („ЕС“), на Орхуската конвенция и Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи („ЕКЗПЧОС“). Няма спор, че нито правото на ЕС, нито международните актове предписват конкретната процедура, посредством която България да осигури достъп до правосъдие по въпроси, които засягат околната среда. Това е оставено на дискрецията на отделните държави предвид спецификите на техните правни системи. Цитираните правни източници, обаче, задават ясни правила и принципи за достъпа до правосъдие по въпроси за околната среда.

Достъпът до правосъдие е основно средство за упражняване на гражданските права, а ефективното правораздаване – мерило за утвърждаването им. Затова както Орхуската конвенция, така и правото на ЕС утвърждават необходимостта обществеността да има достъп до ефективни съдебни механизми, така че нейните законни интереси да бъдат защитени и законът да се прилага (преамбюл на Орхуската конвенция, чл. 11 от Директива 2011/92/ЕС, чл. 6, ал. 3 на Директива 92/43/ЕИО). В този смисъл Хартата на основните права на ЕС изрично прогласява правото на ефективни правни средства за защита и правото делото да бъде гледано справедливо и публично от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон (чл. 47). Проучване по прилагането на Орхуската конвенция от 2013 г. показва, че измежду 26 държави - страни по конвенцията, само една към онзи момент е имала едноинстанционно производство по екологични дела (Приложение № 1).

Административното правосъдие в България се основава на двустепенна система на съдебен преглед на административните актове. Разглеждането на административните актове на една инстанция премахва редовния механизъм за контрол за правилното прилагане на закона от първата инстанция, както и механизма за уеднаквяване на съдебната практика. То също значително отслабва възможностите за осигуряване на независимост на съда.

Не може да се приеме за ефективно, безпристрастно и адекватно правораздаването от една съдебна инстанция, при условие, че системата на административното правосъдие в България е изначално проектирана като двуинстанционна. Не може да се оправдае подобно решение и с оглед на факта, че екологично разрешение за проект с по-незначително въздействие върху околната среда ще бъде контролиран на две съдебни инстанции.

Основното задължение, което Директива 2011/92/ЕС относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда („Директива

2011/92/ЕС“) вменява на държавите членки е да гарантират, че преди да бъдат одобрени, проектите, които биха могли да окажат значително въздействие върху околната среда, са предмет на процедура по оценка на въздействието (чл. 2). Инвестиционните предложения, предмет на предложените за отмяна разпоредби, касят обекти с национално значение и обекти със стратегическа важност, които по дефиниция имат значително въздействие върху околната среда. Ограничаването на съдебния контрол спрямо тези обекти ограничава и възможността за правилно прилагане на общностното законодателство и изготвяне на процедурите по ОВОС съгласно изискванията на директивата за ОВОС.

За да се отговори на въпроса дали предложените за отмяна разпоредби съответстват на целите на законодателството за опазване на околната среда, трябва да се отчете ролята на процедурата по преценка на въздействието върху околната среда не като формалност и пречка за бизнеса, а като гарант, че дейности, които се стремят да подпомогнат икономическото развитие в даден район, са съгласувани и приети от местното население, именно, за да се осигури устойчивост и запазване на природните ресурси и човешкото здраве.

Правото на ЕС представлява сложна система за защита на множество интереси. Тези интереси са точно балансирани и в никой случай на икономическите интереси не е даден абсолютен приоритет, каквато изглежда е целта на предложените за отмяна разпоредби. Правото на гражданите на ЕС на благоприятна и здравословна околна среда, защитата на природата и принципът на предпазливостта са толкова важни и от първостепенно значение, че в тяхно име и за тяхна защита е възможно ограничаване дори и на свободното движение на стоки и услуги.

Това е видно от прочита на чл. 34-36 от Договора за функционирането на Европейския съюз („ДФЕС“). Забраната за количествени ограничения на вноса и износа и всички мерки, имащи равностоен ефект между държавите членки (чл. 34 и чл. 35 от ДФЕС), може да бъде дерогирани на основание закрила на здравето и живота на хората, животните и растенията – т.е. в името на принципа на предпазливостта.

Предвиждането на задължителна максимална продължителност на съдебното производство от една страна и премахването на инстанционния контрол от друга страна, създават сериозни предпоставки за влошаване качеството на правосъдието по отношение на актовете, чието обжалване е засегнато. По този начин несъмнено са засегнати правата на заинтересованата общественост, гарантирани с чл. 56 от Конституцията на Република България и правата на справедлив съдебен процес и на ефективни правни средства за защита съгласно чл. 6 и чл. 13 от ЕКЗПЧОС.

3. Законопроектът цели да отмени противоречащите на Конституцията на Република България и на принципите на административния процес спорни разпоредби.

ЗИД ЗООС цели да възстанови достъпа до правосъдие на касационна инстанция. Съгласно въведената в ЗООС дефиниция, обект със стратегическа важност е всеки обект, включен в Енергийната стратегия на Република България до 2020 г. за надеждна, ефективна и по-чиста енергетика или в Интегрираната транспортна стратегия в периода до 2030 г. (т. 76 от § 1 ДР на ЗООС). Дали един обект е с национално значение се определя със закон или с акт на Министерския съвет (т. 62 от § 5 ДР на ЗУТ). В националното ни законодателство няма въведен критерий, по който един обект следва да се определи като такъв от национално значение. Решението е изцяло в дискрецията на Министерския съвет. Наред с това, решенията, с които дадени обекти се определят като такива от национално значение, не подлежат на съдебен контрол. Интегрираната транспортна стратегия в периода до 2030 г. също е приета с акт на Министерския съвет.¹

С въвеждането на предложените за отмяна разпоредби на Министерския съвет беше предоставено правомощието самостоятелно да определя дали даден акт ще подлежи на касационно оспорване и дали спрямо него ще се приложи ограничена във времето съдебна процедура пред първата инстанция. Определянето на институционалността на съдебния контрол върху административните актове, обаче, е в компетентността на Народното събрание: *„Конституцията не определя броя на съдебните инстанции. Инстанционността е прерогатив на устройственото и процесуалното законодателство* (Решение № 15/2018 г. по к. д. № 10/2018 г.). Органите на изпълнителната власт нямат такава компетентност. Възможността на висшия орган на изпълнителната власт да ограничи достъпа до правосъдие на гражданите доведе до накърняване на принципа на разпределение на властите. При действието на предложените за отмяна разпоредби, чрез два акта, приети с цел управление на икономически въпроси се лишават гражданите от ефективен съдебен контрол спрямо актове, които пряко засягат конституционно закрепеното им право на здравословна и благоприятна околна среда (чл. 55 от Конституцията на Република България). Това е абсолютно недопустимо.

Наред с едноинстанционно производство, предложените за отмяна разпоредби предвиждат първоинстанционното производство да приключи в 6-месечен срок от подаване на жалбите. Подобно ограничаване на срока на съдебното производство противоречи на основните принципи на административния процес, а именно принципите на истинност, равенство и законност в процеса.

¹ Интегрираната транспортна стратегия в периода до 2030 г. приета с Решение № 336 на Министерския съвет от 23.06.2017 г.

Дори срокът, заложен в разпоредбите да е инструктивен и съдът да има правомощие да се произнесе и след това, то той има значение от дисциплинарна гледна точка. Забавянето на производството повече от шест месеца може да има отрицателни последици за професионалното развитие на съдията. Професионалното развитие на съдиите в България се основава на оценката на Висшия съдебен съвет (чл. 196-209 от Закона за съдебната власт). Един от четирите показателя за оценка е спазването на законоустановените срокове (чл. 198, ал. 2, т. 1 от Закона за съдебната власт). На съдия, който не приключи своевременно производство, може да бъде наложено дисциплинарно наказание (чл. 30, ал. 5, т. 3 и чл. 54, ал. 1, т. 2 и 6 от Закона за съдебната власт и Методиката за провеждане на проверки на органите на съдебната власт от екипи на Инспектората към Висшия съдебен съвет). Така например на 11 февруари 2020 г., Висшият съдебен съвет не назначи съдия от Врачанския окръжен съд за председател на съда за забавяне на десет дела.²

Значението, което спазването на тези срокове има за дисциплинарното развитие на съдиите, може да бъде превратен стимул да се нарушат принципите на процеса и правата на страните. Това има още по-голямо значение предвид липсата на възможност за касационен контрол върху правилността на решението. Предвид заявената стратегическа цел за осигуряване на независимост на магистратите, разпоредби, създаващи подобни превартни стимули, трябва да бъдат премахнати от законодателството ни.

Освен това срокът за провеждане на съдопроизводствените действия не отчита спецификите на екологичните дела. Както вече се посочи, промените бяха приети без оценка на въздействието, така че на практика не бе оценено дали е възможно да се проведе производство за заложения кратък период. Наше проучване показва, че разглеждането на дела за решения по ОВОС отнема на Върховния административен съд средно 14,3 месеца и 12,4 месеца за дела по решения за необходимостта от ОВОС [Приложение № 2]. В някои случаи производството може да продължи повече от 40 месеца.

Продължителността на производството често пъти се обяснява с необходимостта да се изследват и докажат сложни процеси от науката и техниката, за да може съдът да прецени дали в оспорваните административни актове правилно е оценено въздействието върху околната среда и човешкото здраве. При съдебни спорове по ОВОС, ако съдът реши да провери констатациите от ОВОС или докладите съгласно чл. 6 от Директивата за местообитанията, данни често може да се събират само в определени периоди от годината.

² Статия в De Fakto от 11.02.2020, “Не избраха единствения кандидат за шеф на ОС-Враца, единодушно подкрепен от колегите му”
<https://defakto.bg/2020/02/11/%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%86%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%BD%D0%B5-%D0%B8%D0%B7%D0%B1%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%B0-%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F%D1%82/>

Например, миграцията на птиците може да се наблюдава и изучава само през пролетта и в края на лятото; проучване за наличието на растителни видове на даден обект може да се направи само през вегетационния период на въпросния вид (пролетта и началото на лятото); замърсяването на въздуха през зимата (особено на места, където се наблюдават температурни инверсии) може да се установи само през студените месеци на годината. В много случаи изискването за прекратяване на процедурата в рамките на шест месеца от подаване на жалбата ще доведе до това, че властите и съдилищата не могат да базират своите решения на подходящата информация, събрана чрез адекватни доказателствени средства, и следователно няма да могат да предоставят адекватни и ефективни средства за защита, както се изисква от чл. 9 (4) от Орхуската конвенция.

Отчитаме и друг сериозен пропуск на предложените за отмяна разпоредби. Шестмесечният срок тече от подаване на жалбата. В административния процес инструктивните срокове за произнасяне на държавните органи текат от постъпването на искането в органа, който трябва да се произнесе. Възможно е жалбата да е внесена в ненадлежен съд. Така допълнително се скъсява срокът за съдебен контрол.

За да се постигне манифестираната цел на обсъжданите разпоредби, а именно ускорено съдебното производство, би следвало да се търсят други похвати за постигане на този резултат. Така например увеличаването на капацитета на съдилищата, осигуряването на по-бърз и по-лесен достъп до експертизи, ускоряването на въвеждането на електронно правосъдие са сред промените, които ще направят правораздаването по-бързо и ефективно, без да излагат на риск независимостта на магистратите и достъпа до правосъдие.

В светлината на гореизложеното Ви молим да приемете, че обсъжданите разпоредби следва да бъдат отменени, тъй като имат потенциал да отворят вратите на беззаконие и произвол в противоречие с основни конституционни норми.

Като основен аргумент за приемането през 2017 г. на разпоредбите, чиято отмяна цели настоящия законопроект, бе посочен „бързина на съдебното производство“. Не беше отчетено, че принципът на обективната истина е много по-силно застъпен в административния процес отколкото този на бързината, за да се гарантира правилното прилагане на закона от администрацията. Не по-малко важно е, че правилното прилагане на закона е гаранция за справедливост.

Предвид гореизложеното призоваваме народните представители да приемат § 8, § 9 и § 13 от ЗИД ЗООС, с които се предлага отмяна на ал. 4 и 5 на чл. 88, изречение второ в ал. 10 и ал. 11 на чл. 93 и ал. 9 и 10 от чл. 99 на ЗООС, както и да приемат следната промяна в Закона за биологичното разнообразие:

Чл. 31, ал. 19 на ЗРБ да се измени както следва:

*Решенията на компетентния орган може да се обжалват по реда на
Административнопроцесуалния кодекс.*

Да се отмени чл. 31, ал. 20 от ЗБР

Приложения:

Приложение № 1: Брой инстанции по екологични дела в страни членки на Конвенцията от Орхус;

Приложение № 2: Продължителност на съдебните процедури по дела относно решения по ОВОС и решения за преценка за необходимостта на ОВОС, развили се пред ВАС като първа инстанция

Дата: 28.01.2022 г.
София

С уважение:

Ивайло Хлебаров
/ЕС „За Земята“/

Меглена Антонова
/„Грийнпийс“ – България/

Приложение № 1: Брой инстанции по екологични дела в страни - членки на Орхуската конвенция

	Страна	Производство
3.	Швеция	двуинстанционно, но по изключение и триинстанционно
4.	Белгия	двуинстанционно, но по изключение и триинстанционно
5.	Словакия	двуинстанционно

6.	Чехия	двуинстанционно
7.	Испания	триинстанционно
8.	Франция	триинстанционно
9.	Великобритания	тринстанционно
10.	Италия	триинстанционно
11.	Австрия	двуинстанционно
12.	Германия	триинстанционно
13.	Финландия	двуинстанционно
14.	Дания	тринстанционно
15.	Холандия	Триинстанционно
16.	Португалия	триинстанционно
17.	Словения	двуинстанционна
18.	хърватска	двуинстанционно
19.	Унгария	двуинстанционно
20.	Литва	двуинстанционно
21.	Латвия	двуинстанционно
22.	Люксембург	двуинстанционно
23.	Полша	двуинстанционно

24.	Ирландия	двуинстанционно
25.	Малта	двуинстанционно
26.	Румъния	триинстанционна
27.	Кипър	едноинстанционно
28.	Гърция	триинстанционно

Настоящата информация се базира на проучване от 2013 г. относно приложението на Орхуската конвенция.³

³ http://ec.europa.eu/environment/aarhus/study_access.htm

Приложение № 2: Продължителност на съдебните процедури по дела относно решения по ОВОС и решения за преценка за необходимостта на ОВОС, развили се пред ВАС като първа инстанция⁴

1. Решения по ОВОС		
№.	Решение	Продължителност на съдебното производство (месеци)
1.	Решение № 10691/18.07.2011 г., дело № 11132/2009 г.	23
2.	Решение № 6775/14.05.2012 г., дело № 7444/2011 г.	12
3.	Решение № 13481/20.10.2011 г., дело № 6114/2011 г.	10
4.	Решение № 14814/14.11.2011 г., дело № 6377/2011 г.	7
5.	Решение № 13260/18.10.2011 г., дело № 10721/2009 г.	8
6.	Решение № 14366/07.11.2011 г., дело № 13018/2010 г.	13
7.	Решение № 5583/28.04.2009 г., дело № 9418/2008 г.	10

⁴ Проучването се основава на съдебната практика, налична в базата данни Ciela до 2020 г. <https://web6.ciela.net/>

8.	Решение № 226/09.01.2014 г., дело № 6941/2012 г.	20
9.	Решение № 6436/23.05.2017 г., дело № 11658/2016 г.	10
1 0.	Решение № 11209/13.09.2012 г., дело № 3116/2012 г.	8
1 1.	Решение № 8800/25.06.2014 г., дело № 13811/2013 г.	10
1 2.	Решение № 14818/30.11.2018 г., дело № 2721/2018 г.	10
1 3.	Решение № 5343/12.05.2015 г., дело № 12737/2014 г.	8
1 4.	Решение № 13092/04.11.2009 г., дело № Решение №/2008 г.	8
1 5.	Решение № 11514/03.11.2008 г., дело № 3221/2008 г.	9
1 6.	Решение № 10529/13.07.2011 г., дело № 15585/2009 г.	20
1 7.	Решение № 6072/27.04.2012 г., дело № 10341/2010 г.	20
1 8.	Решение № 14794/09.12.2014 г., дело № 6588/2014 г.	8

1 9.	Решение № 10048/28.07.2017 г., дело № 4386/2016 г.	16
2 0.	Решение № 1647/06.02.2014 г., дело № 6322/2013 г.	9
2 1.	Решение № 6834/23.05.2018 г., дело № 13132/2017 г.	7
2 2.	Решение № 8906/12.06.2019 г., дело № 8918/2015 г.	46
2 3.	Решение № 10410/25.07.2014 г., дело № 16235/2013 г.	9
2 4.	Решение № 9787/13.07.2010 г., дело № 12360/2009 г.	11
2 5.	Решение № 14020/15.11.2018 г., дело № 1343/2017 г.	22
2 6.	Решение № 6524/17.05.2018 г., дело № 3947/2015 г.	40
2 7.	Решение № 10525/08.09.2010 г., дело № 13662/2009 г.	12
Средна продължителност на производство		14,3

2. Решения за преценка на необходимостта от ОВОС		
№.	Решение	Продължителност на производството (месеци)
1.	Решение № 10810/16.10.2015 г., дело № 12730/2014 г.	12
2.	Решение № 11015/01.08.2011 г., дело № 12382/2010 г.	11
3.	Решение № 1453/30.01.2013 г., дело № 12705/2010 г.	29
4.	Решение № 16448/20.12.2012 г., дело № 4033/2012 г.	11
5.	Решение № 3037/01.03.2011 г., дело № 6789/2010 г.	16
6.	Решение № 2532/20.02.2011 г., дело № 11153/2010 г.	5
7.	Решение № 3910/20.03.2014 г., дело № 13765/2013 г.	6
8.	Решение № 648/18.01.2008 г., дело № 8572/2007 г.	6

9.	Решение № 6516/03.06.2015 г., дело № 12728/2014 г.	9
10.	Решение № 1386/10.02.2016 г., дело № 1974/2015 г.	11
11.	Решение № 10645/15.07.2013 г., дело № 8698/2012 г.	13
12.	Решение № 5719/14.05.2016 г., дело № 5641/2015 г.	15
13.	Решение № 11297/28.10.2015 г., дело № 11606/2014 г.	14
14.	Решение № 1225/05.02.2016 г., дело № 5507/2015 г.	11
15.	Решение № 5548/03.05.2017 г., дело № 2206/2016 г.	19
16.	Решение № 13855/18.11.2009 г., дело № 3712/2009 г.	11
Средна продължителност на производство		12,4